

Magyar László András

IRODALOM

Könyvek közt élek (könyvtárnok vagyok),
közöttük, bennük, sőt belőlük is.
A könyvek szépek, testük, illatuk van,
idővarázslat tölti lapjaik.
Hiúság, becsvágy, oktatási láz,
koldus haszon teremtett itt világot,
a semmiségből az emlékezetnek,
magányos-némát, ős-titokzatost,
magasztosat és mégis gyermekit, hol
halottbeszéd és furcsa képzetek
gonddal rakott jellabirintusában
kereng az örült, úri értelem:
Az angyalok testéről – írta Fechner,
A mágiáról – írta Delrio,
Humboldt Antiliáról, Ploss a nőkről,
Hirschfeld a szexről, D'Arcy Thompson
a természet titkos formáiról –
mindenki másban vélte megtalálni
a lényegét vagy képzelt életét.
Elmémen át kapkodnak hús leget,
magáért mondja mind – tagoltan vagy motyogva,
tanárosan vagy fennen deklamálva
tukmálják rám avított csodáikat.
Sokságba fül igéző bájszavuk,
viszonylagossá aljasítva mindent
élettől-tettől tántorítanak:
egy könyv lenyűgöz, tízezer kudarc.
Könyvek. Papír-, bőr-, vászonsírba zárva,
sötét sorokban holt cserépsereg –
értelmes rendben, értelmetlenül
várják a Császár végső, nagy parancsát,
a kürtjelet, mely sosem hangzik el.

Bódis Kriszta

ARTISTA (II)

Csak azért hívtam, mert azt mondta, bármikor kereshetem, ha beszélgetni akarok. Egy kis bajba kerültem, és gondoltam, magához fordulok. Egy kis pénzzavar, megmondom én kereken.

Ha elküld, elküld. Ezt gondoltam, és itt se vagyok.

Csak tudom, hogy magát a Pinkler érdekli, és eszembe jutott valami.

Meg magát érdeklik a romák, mondom, szerintem nem a borszín számít, én ezt a dolgot így leszarom.

Jó, jó, értem, hogy magát se, ja, a kultúra meg mit tudom én.

Na de mit akartam mondani, ne haragudjon, hogy a szavába vágok, nem, nem vagyok ideges, csak nagyon kell az a pénz, és szégyellem, hogy magától, de nem tudok mit csinálni.

Nekem se családom, se senkim, maga meg olyan megértő.

Nem, nem mintha az anyám lenne, mert ahhoz maga túl fiatal, hanem mintha a nővérem.

Most mit mosolyog, komolyan mondom.

Szóval azt nem mondtam még, hogy amikor a Pinkler az Átmenetiből utoljára meglépett, akkor volt nekünk egy közös ügyünk. Kérdezem tőle:

– Most mihez kezdesz? Mert – mondom – szerintem ezt elbasztad. – Mondom neki: – Meg kellene várni a döntést.

De nagyon más volt a Pinkler. Ez nem bebeszélés. Nem. Egyáltalán nem is sejtetem, hogy ez lesz a vége.

– Mi van, bazki, szerelmes vagy? – mondom neki. De csak hülyeségből mondtam. Különb is mindig el volt egy kicsit szállva. Gondolt egyet, aztán ment. Előbb még melletted van, a másik percben meg sehol, a harmadikban meg kiugrik a bolt ablakán a szajréval.

Csővezhetett akkor már, gondolom, egy ideje. Kereste az anyját, de az elköltözött az élettársával együtt, vagy mit tudom én. Az apja meg a híd alatt, azokkal a... na, hogy mondjam magának, hajléktalanokkal, de az embert elkapja tőlük a hányinger. Az apja egy kis nyüzüge fazon, de ha részeg, beleköt mindenkibe, Pinklert is ok nélkül nemegyszer megverte, hogy ne igyon, ne cigizzen, meg nem tudom, mit csinált vele még az a rohadék, vagy az anyja élettársa, nem tudom, a Pinkler nem akarta elmondani. Ott keveredett össze a Pinkler a kis szípus kölykökkel is, a híd alatt. Azok között hat éves is van, mind az utcán élnek, a szüleik börtönbe.

De hiába hozzák be az ilyen kölyköket a gyermekvédelmissek, ezek azonnal megszöknek. A rendőrök már nem is foglalkoznak velük, csak ha valami nagy balhét csinálnak. Vagy később, ha nagyobb ügyekbe keverednek, fegyver, drog, ilyenek, ha egyáltalán megérik, mert már most szét van szípuzva a fejük. A legöregebb, a vezérük is, a Jócó van vagy tizenhárom éves, annak egy kövér állat az apja. Egy gyilkos. Véletlenül ismerem, az szétitta az agyát, most heroínfüggő. Ha kiengedik a börtönből, megy, és kinyírja a családját. Az biztos. Mert ölt már embert, pont a drogért, a saját haverját, ennyire kellett neki az anyag. Csak hát senki se mert ellene vallani, meg nem is volt elég bizonyíték. Mer a tanú, a bátyám, nem volt hülye, hogy belekeveredjen.

Egy vasdoronggal. De ide nézzen, nem hazudok, ekkorával kúrta fejbe a csávó, és nem halt meg a bátyám, hála istennek. Na, ez a Jocó apja. Az alma sem esett messze a fájától, megnyugodhat. A Jocó meg a kis köcsögök, úgy képzelje el, egy kis polszki-ban alszanak. A kis csávók meg keresik a Jocónak a lóvét, lopás meg a buzik. Rendszeren kurválkodnak. És akkor rendszeren le van a kocsi állítva az út szélén, a kutyának se kellett, ezek meg beköltöztek. Jönnek-mennek a járókelők, ezek meg ott héderelnek a zacskóval a fejükön.

Na, azt mondja nekem a Pinkler akkor:

– Janó – de most jól figyeljen ide, mert most jön a lényeg: – Te Janó, ha keresnek, akkor te nem tudsz semmit.

Mondom:

– Te tiszta hülye vagy – mondom –, mikor tudtam én rólad valamit?

– Nem úgy... – azt mondja. És akkor mondja, hogy itt van egy családnál, minden oké, de neki meg kell keresnie az anyját.

– Milyen család? – kérdezem én.

– Cigányok.

– Ja – mondom –, az fasza.

Mondom magamba, ennek csávója van...

De nem keresték. Gondolom, azért jött ezzel nekem, mert én is roma csávó vagyok, de mondom, azért még nem ismerem minden romát, csak, mondom, a kerületből.

– De nem a kerületből – azt mondja –, vidékről.

Mondom neki:

– Mi közöm van nekem a vidékhez?

Mondom magamba, azok biztos nem magyar cigányok, hanem oláh cigányok, azokhoz meg nekem semmi közöm, mer én magyar cigány vagyok. A magyar cigány, a zenész cigány, amilyen a mi családunk. Azokat az oláh cigányokat nem ismerem én, pláne, ha lovaznak vidéken. Mert sokféle cigány van, csak ezt nem mindenki tudja, mert a magyar ember csak a c betűt látja mindegyik hátán, és egy kalap alá veszi mindet.

De a lényegét meg nem is mondom, mert lett volna nekünk egy kis dolgunk. De ő nem jött, csak hívott telefonon, én meg véletlenül ott voltam a Liliom utcába, ő meg azt a számot tudta. Hát ez az egész telefonon ment, aztán megszakadt. Utoljára ez volt. Akkor beszéltem vele utoljára. Mert utána már nem láttam, vagyis láttam, amikor a Tomkrúz behozta, csak nem tudtam akkor már beszélni vele.

Aztán én nem beszéltem már a csajokkal se, nem bírom én az ilyen nyomasztó helyeket, őszintén megmondva, nem voltam kíváncsi a nevelők álszent pofájára se, pedig kaptam hivatalos kimenőt. A haverokhoz mentem, és jól kiüttünk magunkat, anyyi. Hagyjanak engem a faszba!

Nem kiabálok, csak ideges vagyok, mondom, mert van egy kis ügyem. Csak most nehogy azt mondja, hogy tud egy helyet, ahol lehoznak az anyagról, oké? Mert akkor inkább hagyjuk az egészet.

Nem, nem, kösz, nem kérek semmit, nehogy már maga hívjon meg, jó, akkor egy kólát, vagy mit tudom én, a kóla jó lesz.

Nem, nem tudom, honnan hívott a Pinkler, nem tudom, talán mondott valami nevet, lehet, hogy eszembe jut. Annak a családnak a nevét. Ha eszembe jut, felhívom, ígérem.

Úgy vagyok kint, hogy elengedtek, de nincs papírom, megbeszéltem a nevelővel, megbízik bennem, most nem szentírás az a házirend, hogy ne lehetne kivételt tenni.

Maga nagyon rendes nő, nekem az első pillanattól szimpatikus volt, azért is álltam

szóba magával, és mondanom se kell, ugye, hogy ahogy tudom, megadom, mert kapok zsebpénzt, meg tartoznak is nekem a haverok, úgyhogy ne féljen, kösz, hogy kihúzott a szarból!

De most mennem kell, persze hogy hívom, ha eszembe jut annak a családnak a neve, ne parázzon, nem tűnök el.

Fürdő

Mariann azt szerette a Pinklerben, hogy bármit képes volt megcsinálni, hogy nem tartott semmitől. Hajni és Berti szerint könnyű volt neki, mert nem hatott rá igazából semmi. Olyan volt, mintha nem tudná vagy nem érdekelné, hogy minek mi lesz a következménye. Ez valahogy tiszteletet keltett mindenkiben. Mivel alig volt bent, irigyelték. De barátkozni nemigen barátkoztak vele sehol, mert kívülállónak, megközelíthetetlennek tartották.

Pinkler nem volt vezéregyéniség. Ha mentek utána, mentek, ennek nem tulajdonított jelentőséget. Éppen ezért kettejük viszonya úgy alakult, ahogy azt Mariann alakította. Mariann bátorságot merített Pinklertől, Pinkler meg mindenért tartotta a hátát.

Amikor Pinklert ideiglenesen az Átmenetibe vitték, Zsigabá kihasználta az alkalmat, hogy bosszút álljon, hogy visszaállítsa a tekintélyét, most, hogy Mariann magára maradt. Úgy alakította, hogy lassan kiderüljön, a nevelők közt körbejár a Sárga füzet. Időről időre elkottyantott ezt-azt Mariann előtt is, megjegyzéseket tett, célozgatott, beszámolót tartott, bizonyos véleményeket kommentált is. Jól okoskodott, mert Mariann egyre ingerültebb lett. Faggatta Zsigabát, és árat is hajlandó volt fizetni újabb hírekért. Felhívta Pinklert, csak hogy elmondja, körbejár a Sárga füzet, amibe összegyűjtik a véleményeket, ami alapján az igazgatónő meg az átmenetisek döntenek. Azt nem tudta megmondani Pinklernek, hogy mire számíthat, mert Zsigabá folyton bizonytalanságban tartotta.

Mariann és Pinkler nem búcsúzhattak el egymástól. Amikor Pinklert hívták a lánynevelő igazgatói irodájába, Mariann éppen a nagyanyjánál volt kimenőn.

Zsigabá köpenyének szürke szárnyai jobbra-balra lebbentek. Pinkler néhány lépéssel lemaradva követte őt. Zsigabá nem nézett hátra, de sütötte Pinkler jelenléte. Olyan érzés volt, mintha oldalkocsis motorján óriáskaktuszt szállítana, amely bármelyik kanyarban vagy akár kanyar nélkül is, egyszer csak rázuhan, és összeszurkálja. Pinkler dühében egyszer belerúgott Zsigabá sípcsontjába. Most mintha kiújult volna az a fájás is.

Az igazgatói iroda előtt Zsigabá begombolta szürke köpenyét, majd kopogott.

Pinkler Zsigabá mögött lépett a szobába, de Zsigabá hamarosan helyet foglalt az egyik széken, ő pedig egyedül maradt az iroda közepén.

A szobában az íróasztalnál az igazgatónő ült. A dohányzóasztalka mögötti kanapé bársonyába Pinkler osztályfőnöke és három másik tanára süppedt, mellettük egy kényelmetlen széken, az igazgatónő asztalához olyan közel, hogy jegyzeteit az asztal szélére tehetné, Marika, a pszichológus. Pinklert jobbról, a redőnyös irrattartó szekrény felől Zsigabá és a gyerekfelügyelők várták. Dénesbá a szekrénynek vetett vállal állt.

Mindannyian Pinklert nézték. A kanapé felől, alulról bámult rá három – egy bánatos, egy szigorú és egy megbántott – tekintet, a szekrény mellől egy keresztülnéző üres, a kényelmetlen székről egy gondterhelt, a Zsigabá arcából egy zavaros, az igazgatói asztal mögül pedig egy hajthatatlan.

Pinkler csak végigsöpört rajtuk a tekintetével, aztán az igazgatónő háta mögötti ablakra terült alvó éjjeli lepkét fürkészte, és mögötte az intézet halottsárga falát, még tá-

volabb a magasfeszültségű villanyoszlopokat, ahogy a végtelenbe tartanak a szemé-
 étető határától a gyomos puszta felett.

Pinkler köszönt ugyan, de elég halkan ahhoz, hogy egyik tanára azonnal megje-
 gyezze:

– Nem hallottuk!

Pinkler elhúzta a száját, és a köszönést megismételte az igazgatónő mögötti ablak
 mozdulatlan lepkéjének.

Az igazgatónő felolvasta a házirendet. A házirend hosszú volt és unalmas, Dénesbá
 keresztbe fonta a karját, és egyik lábáról a másikra állt. Pinkler a farzsebébe biggyesz-
 tette a hüvelykujjait, és kissé megfélekedve magáról, rágni kezdte a szájában pihen-
 tetett rágógumit, de nem sokáig, mert az osztályfőnöke rászólt, hogy azonnal dobja a
 szemétkosárba.

– Kapd be! – morogta Pinkler az orra alatt, és úgy tett, mintha kivinné és a kosár-
 ba pöckölné a rágóját.

A házirend ismertetése után az igazgatónő átadta a szót a pszichológusnak, aki a
 jegyzeteiért nyúlt. A jegyzetektől kiderült Pinkler születési ideje, anyja neve, gyermek-
 védelmi gondoskodásba kerülésének ideje és oka.

– „Az anya anamnézisében rögzítve lett, hogy a szülő nem tudja fegyelmezni a gye-
 reket, a gyerek kimaradozik éjszaka, csavarog, nem jár iskolába, kisebb bolti lopások-
 ba keveredik, verekszik.”

A jegyzetből a pszichológus felolvasta, hogy a „neveltet” mikor, hova, összességében
 hányszor helyezték át egyik intézetből a másikba, hogy a pszichológiai vélemény szer-
 rint „a nevelt drogozik, iszik, veszélyezteti saját és társai életét, önsorsrontó, hogy mind-
 ezek miatt problémái kezelésére speciális intézetbe kerülése szakmailag javasolt”.

Pinklertől megkérdezték, hogy értette-e, mi lett a „kezelhetetlen magatartásának
 sajnálatos következménye”, de ő makacsul hallgatott, úgyhogy a hallgatását jegyző-
 könyvezték.

Az igazgatónő akkor a fiókjából előhúzta a Sárga füzetet, körbemutatta, és azt
 mondta, hogy ha Pinkler az Átmenetiben összeszedi magát, és az intézet munkatársai
 is úgy gondolják, kaphat még egy esélyt.

Szokás szerint az Átmenetibe való átköltözésének időpontját nem közölték vele, de
 mielőtt még megszökhetett volna, másnap reggel átszállították.

Mariann éppen akkor érkezett. Rázárták a betegszoba ajtaját, mert amikor megtud-
 ta, hogy viszik Pinklert, magából kivetkőzve őrjöngött a folyosón, és nekiment a neve-
 lőknek. Nem lehetett Pinklerről leválasztani, úgy ölelték egymást.

Mariann fejfel rontott a betegszoba ajtajának, hogy a fában repedezett horpadás
 maradt. Mariann háromszor futott neki, mire végre elájult.

Senki nem tudta, hogy Pinkler később miért szökött vissza az Átmenetiből a lány-
 nevelőbe. Egyik intézetből a másikba, valahogy ez értelmetlennek tűnt.

Már az Átmenetiből való első szökéséért is Mariannt vádolták, de Mariann nem volt
 hajlandó beszélni, csak Dénesbával, mert Dénesbá elmondta, hogy „összefutott Pink-
 lerrel a fal tövében”, de nem vitte vissza az otthonba, sőt aludhatott nála. Mariann Dé-
 nesbában bízott, Dénesbá pedig nem árulta el, hogy Pinkler tőle is megszökött, és fog-
 galma sincs róla, hol csavargott mindaddig, amíg vissza nem vitette magát az Átme-
 netibe a rendőrséggel. Dénesbá Marianntól kívánta megtudni a részleteket.

A nevelői értekezleten, ahol Zsigabá vitte a szót, „hallgatólagosan” megegyeztek:
 „annak érdekében, hogy a nevelői testület minél hamarabb tisztázódjon a méltatlan
 vádak alól, Mariannt kulcsfontosságú tényezőként kell kezelni”.

Mariann négy napja nem aludt. Az esetet követően nem kapott kimenőt, a zsebpénzét visszatartották, a leveleit ellenőrizték, és telefonálnia sem lehetett.

Pinkler állapotáról senkit sem tájékoztattak, és minél többet beszéltek róla az újságírók, minél inkább faggatóztak, Mariann annál inkább magába zárkózott. Volt, akinek hazudott, volt, akinek egyszerűen nem válaszolt a kérdéseire. Az erőszakoskodóknál tetette, hogy kihúztak belőle valamit, a lágyszívűeket vagy szentimentálisokat megmorogta, megmarta, mint egy farkaskölyök.

Ez a riporter nagyon mamlasznak tűnt, főleg azok után, akiket Mariann többször látott már a tévében is, és akiket az elmúlt négy napban végigvezetett Zsigabá utasítására az intézeten.

A fürdőben a fekete-fehér, betonig kopott kövön tócsákban állt a víz, a tévések morogva emelgették a lábukat. A mosdók le voltak szerelve, és a falból csak a csapok csonkjai álltak ki. Mindenholnan le volt törve valami.

Ez a fürdő olyan, mint a központi hullamosó, gondolta a riporter.

A vécéken nem volt ajtó, a vécékagylóról leszakadt a deszka, a lehúzóknak elfeketedett spárgái négycentisre koptak.

A stáb idegeskedett, a riporter belegabalyodott a mikrofonzsinórba, és nem mert Mariannra nézni, meghökkentette ez a férfias külső, ahogy azt sem tudta feldolgozni még, hogy körsétájuk során nem Mariann volt az egyetlen kopaszra borotvált, férficipős, szögletes mozgású lány, akibe belebotlottak. Nem erre számított egy lányotthonban. Mire a fürdőbe értek, már nagyon zaklatott volt, maga sem tudta, miért.

„Minden összejött ma” – próbált megnyugodni és a feladatra koncentrálni. Valójában nem akart semmibe belegondolni. Legkevésbé abba, ami miatt most itt volt. Ami Mariann sötét tekintetéből sugárzott rá. A Manaleosz cacikijére gondolt. Meg a csípős birkahúsrá. Ma ebéd után talán még egy pohár vörösbort is megenged magának.

Az operatőr bekapcsolta a kamerát, és belehajolt a vécékagylóba, mint akinek hánynia kell. Aztán levideózta a lifegő, elfeketedett spárgát háttérben egy leszakadt vakoletdarabbal.

A riporter maflán Mariann orra alá dugta a mikrofont, és intett az operatőrnek, aki kelleetlenül odacammogott.

A riporter nem volt benne biztos, hogy a kamera melyik oldalára kell állnia, botladozott ide is, oda is, mire az operatőr türelmetlenül kinézett a kereső mögül. Akkor végre egy helyben maradt, de az operatőr nem kapcsolta be a kamerát, hanem Mariannt beküldte a zuhanyfülkébe, és állítgatni kezdte kicsit erre, aztán meg kicsit arra, mert a képbe bele akarta komponálni a zuhanyrózsa nélküli csövet a plafonról. Amikor a beállítással megelégedett, az objektívet mozdulatlanul Mariannra irányítva visszaintett a riporternek, hogy elindította a felvételt. A csapok csöpögtek, a kazetta halalkan duruzsolt.

– Ez a fürdő? – kérdezte a riporter.

– Ez – válaszolta Mariann.

Cirkusz

A busz tizenegy körül érkezett a pályaudvarra. Mióta Pinkler anyja megjelent az öregnél, és szó nélkül magával vitte a lányát, két óra sem telhetett el. Ahogy a busz áthaladt a falvakon és városokon, úgy kezdtek sötétedni és elmélyülni Pinkler anyjának arcán a verés nyomai.

Pinkler tanúja volt annak, hogy az anyja néhányszor megpróbált megszabadulni az élettársától. Az öregnél olykor megjelent összeverve és sírva. A sarokba kuporodva fogadkozott, hogy nem megy vissza ahhoz az „állathoz”, de mikor lecsillapodott, csak azt hajtogatta, hogy nincs senkije, senkije, hogy tudja, nem az ő problémája az, hogy az élettársa veri, az az élettársa problémája, és ő ezt nem tudja helyette megoldani, hiába akar neki segíteni, mert akar.

Az élettársa régi szerelme volt Pinkler anyjának. Az első szerelme.

Gyerekkoruktól ismerték egymást, még az intézetből, de a fiú börtönbe került, ő pedig hozzáment Pinkler úrhoz, akibe soha nem volt szerelmes, viszont teherbe esett tőle, mert addig követte, könyörgött és fenyegetőzött öngyilkossággal a férfi, hogy ő végül hagyta magát, gondolta, ha Pinkler úr megkapja, amit követel, elmegy. Amikor a terhesség kiderült, Pinkler úr hallani sem akart az abortuszról. Megfenyegette, hogy ráhossa a rendőrséget, ha elveteti a gyereket. Ő éppen előzetesben volt, mert belekeveredett abba a betörésbe, ami miatt a szerelme a börtönbüntetést töltötte. Úgy érezte, most már csak Pinkler úrra számíthat, és beletörődött a sorsába.

Pinklerné éppen egyedül volt otthon az újszülöttel, amikor az első szerelme beállított hozzá. Frissen szabadult a börtönből, és felkutatta, hogy számon kérje tőle az eltűnést. Először veszekedtek, aztán egymás karjában sírtak, végül megbeszélték a következő találkozó idejét.

Pinklernét a férje még aznap kizárta a lakásból. Pinkler anyja a szerelme albérletében húzta meg magát. Egész nap a sarokban zokogott, a melle begyulladt a pangó tejtől. A szerelme nem bírta tovább. Néhány óra múlva a takaróba bugyolált csecsemővel állított be.

– Istenem! Ezt hogy csináltad? – ugrott hozzájuk Pinkler anyja. A kicsi mohón tátozott a melle után, annyira idegesen kapkodott, hogy elsőre nem is találta meg a bimbót.

– Megölöm azt a kis girnyó köcsögöt, ha bepróbálkozik még egyszer – zárta le az ügyet a szerelme.

Még fájtak a varratai, és folyása is volt, de a férfi olyan ellenállhatatlanul ölelte, hol gyengéden, hol őrjöngve, hogy Pinkler anyja valami furcsa, odaadó kábultságban hagyta, hogy a férfi ízekre szedje az ágyban. Akkor sem tudott tiltakozni, amikor nem engedte fölkelni a gyerekhez, hogy megszoptassa. Huzakodtak, és a férfi hirtelen a mellére tapadt, hiába ellenkezett, sírt és sikongatott, végül magától adta magát a férfi szájába, emelkedett, görbült homorú ívbe a teste, ahogy a tej a bimbókat bizsergetve lövellni kezdett. A férfi önkívületben fulladozva suttozta, kiabálta: „csak téged, jaj, csak téged szeretlek, csak te vagy nekem, csak te, jaj, te, te, te...”

Pinkler anyja szégyellte magát, és boldog volt. Arra gondolt, hogy ez csak egyre jobb lehet. Érezni mást érzett. Rettogást. Azt érezte, hogy a férfi valójában nem figyel rá, hanem tör előre, beborítja és elragadja. Nem akart tudomást venni erről az érzésről, és egyre szerelmesebb lett, mert egyre szerelmesebb akart lenni. Bele akart vakulni, süketülni.

Már kevés volt a rémület, amikor rájött, hogy nem tud nemet mondani. A párnájába fúrta az arcát, és némán üvöltött az együttlétek után, mert úgy érezte, mintha a férfi nem őt ölelné, hanem valakit vagy valamit, ami az övé, amivel azt csinál, amit akar. Úgy érezte, hogy megsemmisíti őt, felszámolja. Kimerült. Elcsigázta a saját tehetetlensége. Eddig nem akart látni-hallani, most már nem is tudott. Minden tompán ütődött egyenesen a koponyájának, nem érzékelte a dolgokat, csak amikor már beléhatoltak, amikor belülről tépték. Nem tudott védekezni.

Nem ébredt fel a gyerek sírására, nem akart fölébredni.

– Hagyd már – mordult rá a férfi, amikor tisztába akarta tenni vagy átöltöztetni a kicsit –, most velem foglalkozzál. És ő automatikusan tette a dolgát, kitérülte, és megvonaglott a csípője, mint a lefejezett béka teste.

Lelkiismeret-furdalása volt. Rossz anyának és hálátlan szeretőnek érezte magát. Akkor már hidegen hagyta a férfi, aki néhány hónapja még úgy lázba hozta, mégsem tudott ellentmondani neki. Már nem ébredt benne vágy, sójt, összeszorította a fogát, undort és félelmet érzett, de kötelességének érezte a férfi kívánságait teljesíteni. Keservesen gondolt arra, ami ilyen gyorsan elmúlt, arra a kevésre, és már nem tudta maga előtt titkolni, hogy abból a tombolásból is mindig vesztesen került ki, lüktető, sóvár testtel, megkínózva.

A férfi, ahogy nőtt a gyerek, egyre kevesebbet járt haza. Inni kezdett, naphosszat bámulta a tévét, kimaradt éjszakákat, s ha ő faggatta, némán ütött. Aztán hosszabb-rövidebb időre visszakerült a börtönbe is.

Ahogy leszálltak a buszról, Pinkler anyja egy telefonfülkéhez ment. Pinklert kint hagyta, és a lába elé tette a sporttáskát. Pinkler egy darabig rugdosgatta a táska oldalát, majd téblábolni kezdett a fülszék körül. Megpróbált egy rágógumit kipiszkálni az ajtórésből, mire az anyja a fülszékben idegesen rávillantotta a szemét. Pinkler abbahagyta a kaparászt.

Rövid ideig tartott, amíg Pinkler anyja a kagylóba beszélt. Előtte sokáig keresgélte a ridiküljében, a pénztárcáját is szétkattintotta, a papírpénzes rekeszben kotorászott türelmetlenül, és már majdnem újra kijött, amikor eszébe jutott valami, és megint a kékzításkájába túrt, ahol aztán megtalálta a fecnit, amit keresett.

Pinklernek sikerült kikotorni a rágót. A szájába vette, és rágni kezdte. Az anyja lassan és ügyetlenül tárcászott, a táska pántja minduntalan lecsúszott a válláról, a fecni alaposan összegyűrődött a táskában, simítgatni kellett, hogy a számokat le lehessen olvasni róla. Pinkler anyja letette a kagylót. Összgyűrte és eldobta a papírt, dühösen és elkeseredve jött ki, megragadta Pinkler vállán a ruhát, és a táskához rángatta. De nem szólt egy szót sem, nem mondta se azt, hogy „mondtam, vigyázz a táskára”, se azt, hogy „nem lehet rád bízni semmit”, azt se, hogy „miért nem tudsz egy helyben megállni”, semmit, csak fölkapta a táskát, és nekiindult, mintha mindegy lenne, hogy Pinkler követi-e. Már régóta gyalogoltak, elmentek egy buszmegálló és egy villamosmegálló mellett is, de Pinkler anyja nem szállt fel semmilyen járműre.

Pinkler eleinte ugrándozott és nézelődött, aztán egyre fáradtabban emelgette a lábát. Végül felzárkózott az anyja mellé.

– Hova megyünk? – ezt kérdezte, de azonnal meg is bánta. Az öreg óta nem szóltak egymáshoz, és Pinkler érezte, ahogy a kérdése ellene fordítja az anyját, és most mintha a saját kezén kellene ellenőriznie a bicskapenge élességét, a hegyét, és végül kipróbálni, mennyire fáj a szúrás.

Az anyja megtorpant, maga mellé vágta a sporttáskát.

– Honnan a büdös picsából tudjam! – kiáltotta, miközben cigarettát vett ki a farmerdzsekije zsebéből.

A fóliacsomagolásról remegő kézzel hántotta le az aranycsíkot, az első szálát megfordítva visszacsúsztatta a dobozba, csak a másodikat gyűjtötte meg.

Álltak ott a sötétben, Pinkler anyja cigizett. Arca a parázsvörössel fénylett fel, aztán a sötétben, a füsttel újra elhomályosult. Pinkler a táskára ült, és az anyját nézte.

Fehér kocsit parkolt az orruk elé. Egy fiú és egy lány szállt ki belőle, egyszerre nyi-

tották az ajtót. A fiú hátulról nejlonba burkolt flitteres ruhákat vett ki, a lány buzogányokat és karikákat. Hátukra dobták a ruhákat, és eltűntek a szemközti aluljáróban.

A többsávós autótól mögött a cirkusz kupolája körül reflektorok gyúltak.

Pinkler anyja az első cigiről rágyújtott a másodikra is. Az aluljáró felé indultak. Az aluljáró kihalt volt, a kirakatok üvegei kitörve, a falak, a kövezet összefirkálva fekete festékszóróból fújt firkákkal mindenfelé. Pinkler nem tudta elolvasni őket, de az aluljáró hemzsegett az igénytelen betűkkel rótt fekete feliratoktól, amik mind jelentettek valamit, valamit, amit Pinkler nem értett, csak érezte a belőlük sugárzó fenyegetést. Akkor az anyja megint megállt. Körülnézett. Az egyik félreeső sarokban a kitört kirakat üvegeit már régen eltakarították. Pinkler anyja a valamikori kirakatbelső felé indult. Levette a dzsekijét, és leterítette a földre. A táskából kivett egy pulóvert is. Aztán Pinkler hóna alá nyúlt, és ráültette a kupacra. Eldobta a csikket, majd a gyerek mellé telepedett. Közelebb vackolódtak egymáshoz. Az anyja magához vonta, hogy Pinkler az ölébe tudja hajtani a fejét.

Pinkler lehunyta a szemét. Szemhéja alól váratlanul peregni kezdtek a könnyek.

Otthon

Le kellett vetkőznie, és fel kellett másznia a vizsgálóasztalra. Az orvos – egy vékony, középkorú férfi – megnyomkodta a nyirokcsomóit, belenézett a torkába, meghallgatta a tüdejét, a szívét. Néma rutinnal dolgozott. Ida néni, a Pinkler mellé rendelt nevelő hátrébb húzódva várakozott. Az orvos befejezte a dolgát, hátat fordított, és megmosa a kezét. Ida néni Pinklerhez lépett, az ablak felé vonta a fejét, és alaposan megnézte a haját, a fejbőrét, hogy nem tetves-e.

– Anyám? – kérdezte Pinkler.

Ida néni az álla alá nyúlt.

– Elment. Hamarosan érted jön.

Pinkler arca eltorzult. A vizsgálóasztalra dobta magát, és farkasüvöltés-szerű zokogás szakadt ki belőle. Ida néni már sok mindent tapasztalt, de ilyen különös hangot még nem. Gondolta, hagyja egy darabig, hadd tombolja ki magát a gyerek, hadd vezesse le az indulatait. Ida néni úgy tartotta, olyan ez, mint a gyász, idő kell, míg a hiányt az ember megszokja. Az órájára nézett, és úgy gondolta, elég időt adott.

– Na gyere, megmutatom a fürdőt, kipakolsz, mosdasz, eszel – azzal Pinkler fölé hajolt.

Az viszont mintha a saját üvöltésének harangburka alatt süketült volna meg, egyáltalán nem hederített rá.

Az orvos elrakosgatta a papírjait, és a fejét csóválva, köszönés nélkül kiment. Ida néni szemrehányást érzekelt az orvos viselkedéséből. Tisztelte, sőt rajongott a doktorért, és dühös lett, amiért az tanúja volt ennek a kis kudarcának. Az Átmenetiben őt tartották a legrátermettebb nevelőnek, és erre nagyon büszke volt. Most meg...

– Hagyd abba, légy szíves! – kiabálta Pinkler fülébe.

Pinkler mindkét tenyerét a fülére tapasztotta, és tovább ordított. Ida néni megpróbálta lefejtetni Pinkler kezét, de Pinkler erősebbnek bizonyult.

Ida néni hallotta, hogy az egész ház zeng ettől az ordítástól, a folyosókon és az irodákban összenéznek a kollégái.

– Tessék rendesen viselkedni! – kiabálta, és érezte, hogy gyöngye, gyöngye a hangja ezzel a sátáni üvöltéssel szemben.

Megragadta a gyerek vállát, de Pinkler kirántotta magát Ida néni szorításából, és szünetet sem tartva az ordításban, újra az ágyra vetődött.

– Fölösleges hisztizned! – toppantott Ida néni, és most már határozottabban ránította föl Pinklert, de az teljes erejéből szorította a testét az ágyra. Ida néni egész hatalmas asszonylényét bevetette a küzdelembe, és akkor Pinkler hirtelen elengedte magát, amitől Ida néni elvesztette az egyensúlyát. Pinkler leugrott az asztalról.

– Hülye picca, mocskos gyilkos!

A szeme könnytelen volt, az arca törődött, akár egy felnőtté.

Ida néni meghökkent. Pinkler hátat fordított neki, de a nevelőnő elkapta, mielőtt feltéphetne volna az ajtót.

– Na, ide figyelj...

Ida néni maga felé penderítette Pinklert.

– Mégis mit képzelsz?

Pinkler leszegte a fejét.

– Nézz a szemembe, ha hozzád beszélek!

Pinkler vonakodva ugyan, de ránézett. Ida néni elmosolyodott. Egyszerre bájosnak találta ezt a loboncos sörényű, macskaszemű, barnára cserzett bőrű vadócot.

– Na, indulás fürdeni, bűdös vagy, mint egy vakarék kutya, csöveztél, vagy mi, így nem jöhetsz le az ebédlőbe – fordította az ajtó felé Pinklert megenyhülve, és taszított rajta egy kicsit, de az csak éppen annyit mozdult, amennyire Ida néni kibillentette az egyensúlyából. Ida néni arca ismét elkomorult. Megragadta Pinklert a tarkójánál, és így valósággal kitolta a folyosóra, meztelenül, ahogy volt, éppen csak át a szemközti fürdőhöz.

Pinkler fél szemmel látta, ahogy a folyosó végi csapóajtó mögött a kamasz fiúk mutogatnak rá, és kiröhögik.

Kötél

A fekete-fehér, betonig kopott kövön tócsákban állt a víz. A mosdók le voltak szerelve, és a falból csak a csapok csonkjai álltak ki. Mindenhonnan le volt törve valami. A vécéken nem volt ajtó, a vécékagylókról leszakadt a deszka, a lehúzóknak elfeketedett spárgái négycentisre koptak, ha valaki úgy döntött, hogy mégis meghúzza, fel kellett állnia a kagyló összemocskolt peremére.

Pinkler egy rövid ideig azért megfeledkezett a bajáról a zuhany alatt. Ida néni visszasietett egy törülközőért, de csak a szemközti rendelőig kockáztatta az eltávolodást.

Közben a zuhanyozóba egy nagyobb lány kukkantott be, és mielőtt bármilyen megjegyzést tehetett volna, Pinkler fröcskölni kezdte rá a vizet. A lány pillanatok alatt elázott, és éppen neki akart rontani Pinklernek, amikor Ida néni visszaért a törülközővel.

– Én ezt nem hiszem el! – emelte két karját tehetetlenül Ida néni, és a két karja visszacsapódott az oldalára, mint a repülésre képtelen madarak szárnya.

Pinkler abbahagyta a fröcskölést. A plafonról kivezetett csőből akadály nélkül ömlött és Pinkler mellett hangosan csapódott a betonnak az ujjnyi vízsugár. Csend volt. Csak az áttetsző sugár feszült a mennyezet és a padló között, tövéből a cserregve felröppenő cseppekkel. A lány feltápáskodott.

– Már a hülyéket is ide hozzák? – nézett Ida nénire, azzal ruháját csavargatva kifordult a fürdőből.

Ida néni pontosan ezt gondolta, és bármennyire tisztelte Gelencsér igazgató urat, sok mindenben nem értett egyet vele.

– Te meg azonnal gyere ki onnan! – ripakodott Pinklerre.

Pinkler elzárta a csapot, kilépett, és nyújtotta a kezét a törülközőért. Ida néni előrehajolt, hogy Pinkler arca magasságába kerüljön az arca, a törülközőt pedig a hasához húzta, mintha így kellene védenie Pinklertől.

– Normális vagy? – kérdezte fojtott hangon.

Pinkler nem válaszolt, és Ida néni hiába hajolt mélyebbre, nem látott bele Pinkler lesütött szemébe.

Ida nénit váratlanul érte a rúgás. A lábszarához kapott, és felsikoltott.

Pinkler nem mozdult, mintha nem is ő rúgott volna. Továbbra is lehajtott fejjel állt, aztán egyre hangosabban kezdett dideregni, összegörnyedt, ökölbe szorította és a száájához emelte mindkét kezét, mintha lehelni akarná.

– Fogod a rongyot, és felmosol! – parancsolta Ida néni a lábszárát tapogatva.

Pinkler körülnézett. A fürdő sarkában meglátta a felmosórongyot. Azonnal odaszaladt. Fokhagymagirizd fenekét az égnek tárva hátrált Ida néni felé, és lendületesen törölte a követ maga előtt.

– Nézd, milyen ügyesen mosok fel! – kiáltotta. A csigolyák törékeny íve kirajzolódott a hátán.

– Talán, *tessék* nézni! – mordult rá Ida néni, és most már biztos volt benne, hogy a sátánnal akadt dolga.

– *Tessék* nézni, hogy fel tudom mosni az egész fürdőt! – kurjantotta erre Pinkler, és mint a motolla, csiszatolni kezdett körbe-körbe a felmosóronggyal.

– Nem kell az egész fürdőt! Azt mondtam, nem kell az egész fürdőt! – próbálta fékezni Ida néni kétségbeesetten.

– Nézze, hogy ki tudom csavarni! – egyenesedett fel Pinkler. A rongy ficánkolni kezdett a kezében, a víz ezüstpikkelyekként rebbent szét belőle, és a cseppek, mint a dinynyelé, úgy barázdálták Pinkler gyerekhasát.

Ida néni teljes erejéből húzott rá Pinklerre a törülközővel, újra meg újra, ahol érte. Pinkler megdermedt, összerándult, a felmosórongyot tartó kezét védekezésépp az arca elé emelve egészen összegömbölyödött, aztán futásnak eredt. Ida néni megpróbálta elkapni, utánanyúlt, de Pinkler kicselezte.

Szembefutott a fiúkkal, akik azonnal, mint hajtók a vadat, visszafordították oda, ahonnan Ida néni szaladt felé sántikálva. Hogy ne tudják bekeríteni, Pinkler találmóra benyitott a folyosóról nyíló egyik ajtón. A tornateremben találta magát. A bordásfalak mellett a plafonról vastag kötelek lógtak lefelé. Pinkler megragadta az egyiket, és felmászott a tetejére. Ida néni és a fiúk utána tódultak a terembe.

Ida nénin borzongás futott át, aztán szédülni kezdett. Az egyik gyereket elszalasztotta egyenesen az igazgató úrért, mire Janó fölfedezte a magasban kapaszkodó Pinklert.

– Kint az egész pinád, hogy basszalak meg – vonyított fel az egyik fiú, mire a többiek füttyögni és kiabálni kezdtek.

Ida néni tehetetlenül próbálta lecsillapítani őket, de rá se hederítettek. Egyikük a kötél aljába kapaszkodott, és hintázni kezdett, amikor Gelencsér igazgató úr végre megérkezett.

Gelencsér a maga csendes, de ellentmondást nem tűrő hangján mindenkit kiküldött, még Ida néni is. Felmászott a bordásfalra, és lefejtette Pinkler kezét a kötélről. Pinkler átkapaszkodott Gelencsérre.

Az ablaküvegek fölhólyagosodtak, aztán az esőcseppek összefolytak, fényes-szürkén elágaztak. A párkányokon halkan zörgött, kocogott a bádoglemez.

– Hogy van egy ilyen kis emberben ennyi erő? – masszírozta Gelencsér a nyakát.

Behúzza maga mögött a betegszoba ajtaját.

A távolban fölmordult az ég. Az első villanással a rácsok sávjai kigyúltak a sötét folyosón, beleégtek az üvegekbe, negatívjuk a retinára, a lehunyt szemhéj mögé.

– Ne bántsd a gyermekeimet! – Az erdők anyja a tölgyek ágain repült felé.

A beton szürke pettyeit látta. A lépcsőfokok a derekáig értek. A nyakában női táska. Azt szorította magához. A vállpántját egy nagy csomóval vették rövidebbre, hogy ne érjen le a földig, hogy el ne botoljon benne. Egyre följebb, egyre magasabbra. Az anyja fogta a kezét.

A meztelen test körül földig érő ősz haj örvénylett.

– Száz éve siratom őket, mert a gonosz varázslata uralkodott rajtuk.

Egy pillanat volt. Másik kéz kulcsolódott a kezére, húzták a lépcsőn, húzta valaki tovább. Hiába forgolódott, hiába...

Keze élével sújtott le, és kettéhasadt előtte a köré csapódó bozót. A rágabalyodott indák, amik előbb a földre húzták, sziszegve tekeredtek, bomlottak le róla. Akkor a fák közé sújtott. Az ágak nyögtek, kinyújtóztak, elmetezett gallyaik közül csontvázak hullottak a földre.

– Ez neked köszönhető, gyermekem! – fogta kézen az öregasszony. Ősz hajára mutatott. A hajából madarak szabadultak, és a fák koronája felé repültek.

A táskát levették a nyakából, hiába kapaszkodott bele, hiába sírt.

– Aja, aja, aja...

Leguggoltak hozzá. Lefejtették a pántról az ujjait. Rántottak rajta egyet.

– Vége.

Az asszony egy hajszálat adott a kezébe. Döndült az ég. A paripa a levegőbe emelkedett. Kettévágta az eget, és a résből fekete nyál habzott elő, lába elé szederszemek zuhantak, mígnem kötésig gázolt bennük az esőhangon doboló sötétben.

*

Maga akkor is itt volt. Egy évvel ezelőtt.

Emlékszem.

De nem a Pinkler miatt.

Nem kifejezetten.

El lehetett mondani magának, hogy úgy mi a helyzet. Hogy mi az, amivel nem vagyunk megelégedve.

Mi változott? Semmi.

Látja, én is itt vagyok megint az Átmenetibe. Most kerültem ide, hála a jó istennek, mert nem hagytak békét nekem.

Ja. A Zsigabá. Mondjuk úgy, hogy az is. A kicsik panaszkodtak rá, mi? Kiszedte belőlük, de segíteni nem segített. Maga is csak szart a fejünkre. Ez az igazság.

Nem tudom, mi lesz velem. Itt még mindig ugyanaz a rendszer, hogy döntenek, aztán az indulás előtt tudod meg:

– Pakolj, mehetsz!

Ide vagy oda. Még időd sincs, hogy elbúcsúzzál. És ugyanúgy be vagy zárva.

Volt egy abortuszom. Honnan tudja.

Látja, ez az, leszarják az ember magánéletét. Mer itt semmi nem marad köztem meg magam közt. Volt. És? Senkinek semmi köze hozzá.

Elég baj az, hogy volt. Mert amin az ember ott átmegy, azt senkinek se kívánom. Végül is megöltem egy embert. Nem tehetett semmiről.

Nem tudom, ki volt az apja, de ha tudnám, akkor sem mondanám meg.

Tudom, hogy azért keresett meg, mert én voltam akkor a Pinklerrel. Akkor se szálltak le rólam. Magát meg mit érdekli. Se rendőr, se nyomozó, se senki. Akkor meg minek jön ide egy évre rá. Az a vizsgálata se ért semmit.

Programok. Azzal kitörölheti a seggét.

Ha valaki az utcán van folyamatosan, mert pénzre van szüksége, nem fog itt bent rohadni ebbe a börtönbe. Nincs az a program. De most komolyan, el tud engem képzelni hastáncolni?

Pedig nem vagyok mosolygós kedvembe, azt látja.

Relaxáció, film. Most újat mondott, nem vagyok bent egy ideje. A rendőrök szedtek össze, visszahoztak, de ahogy lehet, kimegyek innen.

Van barátom. Neki dolgozok.

A barátommal az utcán ismerkedtem meg. Különben nem is bánom, hogy a Pinkler ebbe nem került bele. Na, hagyjuk.

Most már ha kimegyek, mindig kiállok.

Ja. Szoknya. Látna kint, még ígyebbül se ismerne meg.

Tudja, mit mondok magának? Hagyja békén a Pinklert. Hagyjon békén engem. Hagyja békén a Janót.

Tényleg nem érti?

Ne féltsen engem! Ne jöjjön nekem ezzel a dumával! Aki állami gondozásba nő fel, az van elég kemény ahhoz, hogy az utcán is megéljen. Az ember felkeményedik ehhez, mert nincs más választása.

Ott gyűjtök rá, ahol akarok. Ott gyűjtök rá, ahol akarok!

Igen, füves cigi, és? Nehogy már maga mondja meg.

Hogyhogy mit csinálnak? Ezek itt? Ezek velem már semmit. Semmit. Nem tudnak mit csinálni. Megvonják a zsebpénzemet? Nem telefonálhatok? Nem kapok kimenőt?

Holnap már itt se vagyok. Ha nem hoznak vissza a rendőrök, akkor is visszajöttem volna kajálni. A Pinklerrel is ezt csináltuk.

Végül a Tomkrúz már személyesen hozta vissza a Pinklert, nehogy már visszapos-tázzák, aztán a nyakán maradjon.

Pinkler bárhonnán meglépett, érti? Bárhova felmászott, és bárhol kimászott. Ennyi.

Tudja, mit kérdezen meg, ha bemegy a Sodrásba, vagy akárkitől, mit tudom én? Hogy mi a jó bűdös francnak nem vették vissza hozzánk. Csak ennyit. Mit kellett bohóckodni azzal a Sárگا füzettel. Ennyit.

Én azt csinálom, amit akarok!

De, de megyek! Hagyjon! Nincs kedvem beszélgetni. Szálljon le rólam, világos?

Pillangó

A magasfeszültségű villanyoszlopok felől a leánynevelő néptelennek látszó épületszárnyait, néhány rácsos ablakot és a sárgára festett téglafal egy részletét választotta. Így a képet darabokra szabdalták az oszlop vastraverzei.

Az igazgatónő az ablaknál állt, és nagyot sóhajtott.

– Végtelenül felháborít. Alig négy napja, hogy... De Pinklerre és a gyerekekre nézve is károsnak tartom, hogy így felkapták ezt az ügyet.

Az igazgatónő visszanézett az oszlopsor felé, de a fotós már nem volt ott.

– Nem vagyok hajlandó ebben tovább részt venni.

Az újságírónő bekapcsolta a diktafont.

– Nem érti? Ne haragudjon, de nem adtam engedélyt... Személyiségjogok is vannak a világon.

Az újságírónő bólintott:

– Írhatom, hogy nem kívánt nyilatkozni lapunknak?

Az igazgatónő homlokán, a haja tövében az apró verejtékgöngyök púderfehéren buggyantak elő, mint homok alól a csigatojások.

– A gyerekekért én vagyok a felelős, csak arra kérem magukat, hogy ne zaklassák őket!

Az igazgatónő visszaült az íróasztala mögé.

– Szerintem mindannyiuk érdeke, hogy az igazság... – vont vállat az újságírónő, és a diktafont az asztalra tette.

– Maga melyik újságtól van? – kérdezte az igazgatónő, aztán legyintett. – Már úgyszem tudom követni. Csak vádaskodni tudnak.

– Engem a véleménye érdekel. Mégiscsak maga a szakember – nézett rá bátorítóan az újságírónő.

– Azzal kell kezdenem, hogy Pinkler a rendszerbe kerülése óta gyakorlatilag szökésben volt...

Kopogtak. Az ajtórészből Zsigabá szimatolt be fontoskodó képpel.

– Megint valami tévések keresik az igazgató asszonyt – sutyorogta.

Az igazgatónő jelentőségteljesen az újságírónőre nézett.

– Látja? Lehet így dolgozni? Nincs is ennyi csatorna.

Zsigabá az igazgatónő rendelkezése szerint a tévéseket a pszichológus irodájába vezette.

– Marikám, drága – nézett kérlelőn a tömzsi asszonykára Zsigabá. – Nem teheti meg.

Marika türelmet kért. Az orrára illesztette a szemüvegét, belekotort a jegyzeteibe, majd elővett egy összehajtott papírlapot. Zsigabá töltött a dugipálinkájából. Marika behunyta a szemét, majd rövidesen kinyitotta. Ezzel jelezte, hogy indulhatnak.

– Én, az intézet pszichológusa kijelentem... nekem, kérem, háromszázhatvanöt gyerekm van... hogy ki a felelős ilyen esetben, kérem, a kérdés eleve rosszul van feltéve. Ez az első eset, hogy nyilatkozom. Mert Pinkler miatt... kötelességemnek érzem... és leírtam ide néhány gondolatot, amit most...

– Elnézést! – emelte megálljt vezénylő kezét a pszichológusnő arca elé a riporter, miközben a kontrollmonitor képét figyelte.

– Felvétel lesz! Most tessék kezdeni!

Marika tanácstalanul hallgatott. Hol a hangmérnökre pislogott, hol a technikusra, hol a szokatlanul fölé lógatott mikrofonra. A riporter sürgetően integetett neki. Marika végre megértette, és kihajtogatta a papírját.

– „Ezt a kis tizenhárom éves embert a szabadságvágy olyan foka jellemezte, amely nem bírta elviselni a hányattatást, a nem törődést, a deprivációt.”

Az operatőr tanácstalanul nézett ki a kereső mögül a riporterre.

– „Az anya szeretetlenségét, az apa alkoholizmusát, az egyik intézetből a másikba való vándorlást. Akár egy szabad pillangó...”

Marika remegő fejhangon olvasott. A riporter az állához emelte a kezét, és várakozó testtartásba hajolva a térdére könyökölt.

– „...szárnyalt, akadályokra fittyet hányva, mint a tűz... jaj, ja igen, bocsánat, mint a tűz... mint a tűz paraszában elhamvadó pillangó, aki szállni, repülni vágyik, ahogy a szökések erre engednek következtetni...”

Zsigabá letörölt egy könnyecseptet a jobb szeme alól. Zsigabának a bal szeme még sohasem sírt.

– A bal szememmel lehet valami – panaszkodott mindig Marikának –, érzéketlen.

De most még a bal szemében is érzett valami szokatlan bizsergést, telítődést.

– „...ahogy egy artista ügyességével a szabadságot minden porcikájával áhítja, és nem kell senkinek. Ki tudja, hol élt nap mint nap? Merre kallódott ez a kis ember, a szabadság gyermeki lényű légtornásza?”

Marika kezében egyre elviselhetetlenebbül remegett a papír. Az operatőr kikapcsolta a kamerát. A csendben a gomboska úgy csattant, mintha az épület egész elektromos hálózata kapott volna rövidzárlatot.

– Valahogy ez meg volt írva a sorsába – ingatta a fejét és nézett Marikára Zsigabá. Szerette volna megmondani, mennyire meghatódott az írásától. Hogy „nem gondolta volna”. Hogy „éppen a Marikában van benne ennyi költészet. Igen, benned, te drága lélek, te, te, te...”

– Úgy képzelje el, hogy ezek bárkit leszopnak az utcán egy szál cigarettáért – akasztotta zavaros tekintetét Marika a hangmérnökébe. A hangmérnök valósággal össze-rezzent, mert a fülhallgatón keresztül kétszer olyan erősen hallotta a riportalany hangját.

Marika is megijedt, és kicsit riadtabban folytatta a hangmérnöknek, mert nem tudta, kinek is beszéljen a sok ember közül, és a beesett arcú férfi már az elejétől fogva szimpatikus volt neki. A szöveget is csak neki olvasta, „különbön nem is ment volna másképp, nem is ment volna egy ilyen megértő befogadó nélkül” – gondolta Marika. – És akkor ott szípuznak mondjuk a Mariannal az oszlopoknál – folytatta tovább a hangmérnöknek –, mert itt, kérem, legalább otthon érezte magát, és akkor én hiába próbálok velük beszélgetni mint pszichológus vagy netalántán magánemberi minőségemben, kérem, nálam is betelik azért előbb-utóbb a pohár, gondolom, a Sárga füzet-ről már hallottak. Kibírhatatlan! Ki-bír-ha-tat-lan! Egy: megszökik az Átmenetiből. Kettő: visszaviteti magát a rendőrökkel. Három: onnan meg visszaszökik hozzánk, mert a szökés, az utca, a mászás az élete, ugye az artistaiskola miatt is, mielőtt bekerült a rendszerbe, tudják, oda járt, de onnan is el kellett állítólag távolítani, mert engedély nélkül mászott a kupolába, hát eszméletlen, és ott, ugye, biztosítás nélkül nem lehet, mert ott fegyelem van.

– Öt percet adok maguknak – robbant a szobába az igazgatónő.

Marika még toporgott egy kicsit, segítségkérően nézve a hangmérnökre, de az már újra a vállára akasztott műszer potmétereit csavargatta.

– A Sárga füzettel kezdeném...

A riporter közbevágott:

– Megtudhatunk valami friss információt Pinkler állapotáról?

– Jelenleg semmit – válaszolta az igazgatónő.

Zsigabá Marika mellé somfordált.

– A Sárga füzettel az volt a célom, hogy mindenki írja bele szigorúan titkosan a véleményét – kezdte újra az igazgatónő.

Kávédaráló

A gótikus ablakocská mögül angyalok jelenléte fénylett befelé. Valaki monoton hangon a füléhez hajolva hajtogatott valamit, először nem lehetett érteni, mit, aztán a hang egyre erősödött: idióta vagy, idióta, hülye vagy, ostoba vagy, hülye, idióta. Pinkler hiába kereste a hang forrását. Kiabálni szeretett volna, tiltakozni, de csak fuldoklott, ahogy a saját értelmetlen szavai visszacsúsztak a torkába. Mozdulni akart, de érezte, hogy a teste tehetetlenül fekszik az ágyon, miközben ő maga kilép belőle, és a levegőbe emelkedik az ablakok szárnyfénye felé. Nagyon rándult, mikor fölébredt.

A bal csuklója volt az ágyvashoz bilincselve, már emlékezett is. Dénesbá fennakadt szemmel feküdt, a feje mellett kétoldalt pihenő karokkal, úgy, ahogy éjjel lefordult róla.

A kulcs az ágy melletti szekrény tetejéről kilógó szoborkéz mutatóujján fityegett. A mutatóuj sikere elsősorban a tárgyak távolságától és Pinkler méreteitől függött. Szerencséje volt. Sem amikor kézenállásba lendült, sem amikor az ágy korlátjáról visszaugrott, nem ébresztette föl Dénesbát, csak közben, majdnem. Amikor a kulcs a párnára pottyant, akkor horkantott fel és fordult az oldalára.

A zuhanyfülke a konyhából volt elkerítve. A zuhanytálcára úgy zizegett a víz, mint a nyári zápor.

Pinkler vizesen bújt bele a bugyijába és az ingébe. A nadrágját a konyhaszéken hagyta, de azon most ült valaki. A gangra nyíló ajtó üvegén át az ég akvamarinnal öntötte körül és már-már elnyelte a széken ülő sziluettjét. Pinkler nem mozdult. Az alak lassan felé fordult, és a fejére hulló utcalámpafénytől a haja sárgán lobbant, mintha színes papír égne.

– Dobjál már meg egy cigivel – hallotta Pinkler a saját hangját.

Az alak nem mozdult. Pinkler elindult a szoba felé. Egy kéz nyúlt utána, és a konyhaszéken ülő a térdére húzta.

– Megszöktél – állapította meg rekedtes hangon a sárga hajú.

– Anyagod nincs? – kérdezte Pinkler. A konyhában főtt-tojás- és füstszag volt.

Az alak kotorászni kezdett a zsebében, és elővett egy doboz cigarettát. Egy utolsó, lefordított szál volt benne.

– Neked adom, lásd, kivel van dolgod – mondta, a szavak szétmállottak a szájában. Pinkler még most sem tudta kivenni az arcot a sötétben, csak a sárgára festett haj világított.

– Nincs más? – gyújtott rá Pinkler. – Lerendezlek.

A láng két csodálkozó szemet világított meg. Az alak mindkét mutatóujjával egyszerre bökött az ing hasadékába, így húzta szét a lányon az ing szárnyait. Először csak annyira, mintha függönyök közé akarna kukucskálni, aztán egészen, két oldalra és le a vállára. Pinkler maga is elcsodálkozott a saját mellén, duzzadtan gömbölyödött, és ő önkéntelenül kiegyenesítette kicsit a hátát.

– Vagy mit akarsz? – kérdezte.

– Nekem így nem kell csaj. Azt baszok meg, akit akarok, szájba baszok téged is, érted?

Pinkler unottan szívott bele a cigarettájába. A gyomra azért egy kicsit megremegett.

– Apámnak van egy régi kávédarálója... – szólalt meg az alak megint, és kivette Pinkler kezéből a cigit. A parázs megvilágította az arcát, de Pinkler nem nézett rá.

A zuhanyfülke elé szerelt nejlönfüggönnyet meglebbentette a huzat. Pinkler kellemetlennek érezte a füst- és a főtt-tojás-szag keverékét. A függöny lélegzett.

– És azzal darálja a kávé. Ilyen régimódi, mert értékeli a...

A mondat hosszan úszott, lebegett a fejük felett a füsttel. Pinkler mellét nyirkos kéz markolta meg.

– „Gyerekeket nem szakítunk széjjel...” Megmondta anyámnak világosan. Megvolt anyámnak a választási lehetősége, „de akkor teneked a kölykökhöz semmi közöd tovább”. Az apám megmondta, de az anyám a másikat választotta. Apám nevelt fel. Apám...

– Szarok az apádra – vágott közbe Pinkler. A hangja nyugodt volt, pedig a fiú keze elviselhetetlenül szorította a mellét.

Az ütéstől Pinkler a konyhakőre zuhant.

– Elengedlek, ha jól viselkedsz, kis hülye, kis idióta – sziszegte fölötte a hang.

A fehér függöny mögül előlebbent a villanybojler vörösen izzó jelzőfénye.

Pinkler alig tudott felállni. Amikor végre sikerült, az alak belecsimpaszkodott, és nagy nehezen feltápászkodott a székről.

– Segíts! – nyögte, és kis híján elesett.

Araszolva jutottak el a szoba sarkában a macskakosár melletti matracig. Az anyamacska szeme felizzott, mikor az árny a paplanra hanyatlott.

A gótikus ablakok ívei piszkosszürke rést metszettek a sötétbe. A hortyogás hullámai elérték és elaltatták a macskákat.

A konyhában a szag Pinklert arra a festett tojásra emlékeztette, amit jóval húsvét után fedeztek fel az öreg ablakában. Kővér, fehérjeszínű kukacok araszoltak a megpuhult hég virágain.

Dénesbá tűzhelyén agyag gyűjtőedényben, mint egy apró kemence belsejében a fogpiszkálónyi fahasábok, fel-fellángoltak a gyufaszálak.

Pinkler fölvette a nadrágját, begombolta az ingét. A bejárati ajtó kulcsát sehol sem találta.

Akkor a huzat egy lökéssel kitérte a templomablakok üvegszárnyait.

*

Megint kihúzott a szarból. A férje berágott magára. Ne is tagadja. Igaza van. Mi a faszt keresek én itt.

Bocs, csak a tegezés még nem áll a számra. Nem, engem nem érdekel az a tíz év. A barátnőm is, a gyerekem anyja, tudod, az is idősebb nálam. Csak hozzájuk nem mehetek. Az anyjánál lakik.

Nem, már tök jól vagyok. Komolyan.

Ez komoly? Reggeli? Persze hogy jó. Baromi éhes vagyok.

Nem, még csak az kellene. Az orvosnak kötelessége jelenteni, én meg húzok tovább, majd ha már nincs hova menni, akkor bevitetem magam a rendőrökkel. Ha egyáltalán visszavesznek.

Képzeld, a Pinkler egyszer... Olvasta a jegyzőkönyvében? Be volt neki írva?

Kösz, inkább kávé. Jegyzőkönyvbe vették? Hát nekem csak annyit mondott, hogy előzetesbe volt, mert a Sodrásba egyszer, amikor visszavitték a rendőrök, azzal, hogy rossz hatással van a többiekre, egyszerűen nem vették vissza. Aztán nem tudom, mi lett, a zsaruk elengedték, ő meg visszakönyörögte magát, na, mit szólsz?

Ja. Hallottam, hülye Mariann. Rohadt kis kurva. Miért nem küldted el a kurva anyjába. Én, ha találkozom veled, komolyan, szájon ütöm. Szájon lesz verve, ne aggódjál.

Még te véded? Most mér véded? Jót akartál vagy nem? Nahát akkor.

Figyelj, az ember ritkán találkozik olyannal, mint te, aki segít.

Az én anyámnak szar élete volt. Az apámnak is. Tisztába vagyok veled. Én nem hibáztatom őket. Tőlük haza is mehetnék, csak ezek nem engednek.

Jó, mondjuk, így nem mehettem volna haza, mer apám agyonver, meg a bátyám, hogy drogozok. Na de nem is miattuk. Mert engem sem kell félteni. Inkább az anyám. Mert az én anyám az egy nagyon becsületes asszony. Nagyon tisztességes. Az én anyámtól lehet tanulni. Például mindig mondja az anyám:

– Ha most vagyunk ketten, azt eszünk, azt nekem is van, a másíknak is, mind a két tónknek elég van, akkor ha jön egy harmadik, azt éhes, azt neki nincs... hát belehalok, ha most adok annak is egy kicsit? Hát ha van miből, egyen már az is!

Látod, ebben hasonlít hozzád.

Meg az anyám olyan, hogy nem bírja elviselni a fajgyűlöletet. Pedig szerintem az mindig volt, és mindig lesz. Szerencsére ez bent nem téma. De az anyám azért az egy szóért, hogy a cigányok, úgy általában, hát azért nagyon haragszik. Ha valami ilyen nagyobb dolog volt a környéken, betörés, gyilkosságok, vagy ahol azelőtt éltünk vidéken, mindig kérte az Istent:

– Drága jó Istenkém, csak ne cigány csinálta volna!

Mert ha mégis cigány volt, rögtön azzal jöttek:

– Persze, igen, a cigányok!

– Mer más nem is lehet, csak az! – haragudott nagyon az anyám, és hogyha tényleg cigány volt, akkor mindjárt rögtön, hogy „a cigányok”. Nem hogy ez vagy az. Ha magyar ember gyilkol, nem azt mondják, hogy „a magyarok”.

Szerintem igaza van anyámnak, én ezzel egyetértek. Én én vagyok. Egy ember. Ez a lényeg, nem? Abban igaza van anyámnak, hogy ha mondjuk van két fia, és ne adja isten, az egyikünk gyilkolt, hát akkor oka annak a másik is?

– Az egyiknek a bűnéért? Mert testvérek? Meg melléjük még engem is, mer anyjok vagyok? – mondja anyám. – Aki bűnös, tessék: vigyék, bűnhődjön! De a másikat... ?

Na én is mindjárt lelépek, nem akarlak én téged se bajba keverni, mert ha itt kapnak el a zsaruk, neked is bajod lesz belőle.

Hú, ezt tekerd fel egy kicsit! Imádom ezeket a rapszámokat, a szövegük miatt, főleg a szövegük miatt, de jó a dallamuk is. Néha olyan, mintha rólam szólnának, tényleg tisztára bele tudom magam élni. „Tudtam, hogy eljössz, tudod, hogy várlak, nincs a világon semmi se nálad fontosabb, ugye, jól tudod, fogod a kezem, és én boldog vagyok. Jó, hogy eljöttél, maradj itt velem, ne hagyd el soha, fogd a két kezem...”

Meg bírom ezeket a roma számokat is. Ja, amit a múltkor mondtam a telefonról. Annak a családnak a neve. Várjál. A csávó neve volt. Szerintem annak a neve lehetett, de beceneve. Ronáldo! Nem. Rivaldo! Hülye vagyok, mindig ezek a focisták ugranak be. Nikolo? Van ilyen név? Na, valami ilyesmi. Kérdezősködjél a lóvásárba. Most komolyan mondom. Persze hogy van. Nem sok helyen, de ha egy helyen kérdezed, az is elég. „Jó, hogy eljöttél, maradj itt velem, ne hagyd el soha, fogd a két kezem...”

Mivel mi van? Bocs, csak nem értettem. A programokkal? Szerinted? Mit tudom én.

Énekelni? Nem. Erre még nem gondoltam. Hát a benti filmben az csak olyan játékok volt.

Szeretek, persze hogy szeretek. Meg ki nem akar sztár lenni. Hiába mondd, hogy jó a hangom, nem csak te mondd, de ahhoz sok gyakorlás meg kitartás meg szerintem jó tanulmányi eredmények kellene, az nekem meg egyik sincs. Ahhoz baromi nagy szerencse kell szerintem, hogy valaki az utcáról vagy az intézetből feljebb jusson. Hogy mondjuk továbbtanuljon, mint a Gyulabá csoportja, akiket a Gelencsér támoga-

tott mindvégig azzal, hogy teljesen szabálytalanul az Átmenetibe tartotta őket, hogy ne hányódjanak egyik intézetből a másikba. Mert akkor nem tudnak a tanulásra koncentrálni, ezért mondom én, hogy a Gelencsér baromi jó fej, és segít. Most nézd meg azokat a fiúkat. Továbbtanul mind. Egyetemre, főiskolára.

– Segíteni csak annak lehet, aki maga is akarja – mondta nekem szemtől szembe a Gelencsér, és énszerintem igaza van. Mert a Pinklerrel szerintem a Gelencsérnek is az volt a baja, hogy a Pinkler nem volt közreműködő. Már az elején gázos volt a csaj, amikor a Pinkler a Gelencsérhez került. Mennyi lehetett? Tízéves? Na, már akkor balhész volt a csaj.

De nekem is ez a továbbtanulás baromi lehetetlennek látszik, főleg mer én tiszta ideg vagyok. Én már nem tudok meglelni a drog nélkül szerintem, ha még nem is tartok ott, mint a Mariann, mer az a nyomorult már kemény heroinista.

De ne beszéljünk folyton rólam. Tényleg, és hova tűnt a férjed? Veszekedtetek, mi? Azt elhúzott. Nem értékeli benned, hogy milyen vagy, szerintem.

Most lehet, hogy meg fogsz sértődni, de szerintem ő nincs azon a szinten. A te szinteden. Csak játssza az agyát, mer idősebb. Én egyből meglátom ezt. Na, nem tudom, hogy hogy mondjam. Nem jól nevelték.

Féltékeny, gondolom, mer jó csaj vagy.

Remélem, nem sértettelek meg.

Figyelj, most lehet, hogy hülye vagyok, de én...

Megsókölhatlak?

Ebéd előtt

A titkárnő gondolatban megérintette Gelencsér vállát, és azt mondta: „Ne engedje be.” Gelencsér fölvette a telefonkagylót, és tárcsázott.

– Engedje be – pillantott fel közben a titkárnőre.

Az újságíró magas, fiatal, vonzó lány volt, kétcentis hajjal, miniszoknyában.

Amikor belépett, az igazgató biccentett felé, aztán elfordult, és úgy beszélt a telefonba, hogy hozzá csak hangfoszlányok jussanak el. Aztán megszakította a vonalat, és máris újabb melléket tárcsázott. Közben egy mozdulattal hellyel kínálta az újságírónőt, aki ennek ellenére állva maradt.

– „Nem mondta senki, hogy ez egy ilyen jóképű pasi, valami hihetetlenül sármos nézéssel meg tiszta ősz hajjal, naná, hogy megvárakoztatott, tudjam, hogy tekintéllyel van dolgom” – mondta magában a barátnőjének, és a gyerekképekkel tapétázott falat nézegette.

A fotósa váratlanul érkezett, és amikor üdvözölte őt, az igazgató hirtelen kiesett a szerepéből. Tétován felemelkedett a székről, az pedig intett, hogy „folytassa csak a beszélgetést”, készített néhány képet, majd elviharzott.

Gelencsér letette a kagylót, és elnézést kért a „megvárakoztatásért”.

– Kezdjük! – ült a dohányzóasztalhoz.

– Kezdjük! – ült le vele szemben az újságíró, és beállította a diktafonját.

A titkárnő egy dossziét hozott be, és Gelencsér asztalára tette. Megvárták, míg újra becsukódik az ajtó.

– Négy napja történt az a szomorú eset, melynek előzményeiről, okairól és körülményeiről Gelencsér Ágostont, az Átmeneti Nevelőotthon igazgatóját kérdeztük.

Gelencsér megköszöri a torkát, kinézett vékony, aranykeretes szemüvege fölött,

tenyerét zárt ujjakkal összeillesztette, térdére könyökölt, és előrehajolt, olyan lendülettel, mintha azonnal fejest kívánna ugrani az iroda padlójára.

– Én magam is szeretnék világosan látni, bár az eset egyáltalán nem jellemző. Az égvilágon semmilyen következtetést nem lehet levonni az intézetek működésére vagy a gyermekvédelem összességére nézve. Pinkler mindig is kilógott a rendszerből. Egyrészt folyamatosan szökésben volt...

– Ön kétszázhusz gyerek hivatalos gyámja – vágott közbe az újságíró.

– Ez a rendszer hibája.

– Nem lehetett volna Pinklert olyan intézménybe helyezni... ?

– Még korai múlt időben beszélni.

Az újságíró egyáltalán nem jött zavarba. „Korai is, gusztustalan is”, gondolta, és inkább furcsállotta, hogy nincs lelkiismeret-furdalása, amiért magában a tragikus végben reménykedik. „Valahogy úgy lenne egész” a riportsorozata, mert riportsorozatot tervezett.

– Nobel-díjas riportsorozatot... Jó, nem beszélek így – mentegetőzött azonnal a barátjának –, de olyan álszentség hazudni, letagadni, hogy mindenki azt várja itt, perze titokban, csak magában, hogy meghaljon.

– Hát igen... Még – bólintott. – Nézzünk bizakodóan a jövőbe: Nem lehetne Pinklert olyan intézménybe helyezni, ahol kezelni képesek a problémáit?

– Ismernie kellene a gyermekvédelmi törvényt – válaszolta Gelencsér.

– A gyermek gondozási helyének kiválasztásához elhelyezési értekezletet kell tartani, melyen a gyermek jelenléte is kötelező.

Gelencsért meglepte a nő tájékozottsága, de a viselkedése, az észjárása is, az, ahogy pontosan idézett a törvénynek abból a passzusából, amelyre előzőleg a szökésekre utalva ő maga gondolt.

– Ha ezen nem tud részt venni, vagy nem egyezik bele az áthelyezésbe, akkor nem dönthetünk – egészítette ki, de a hangja megenyhült. – Patthelyzet. Higgye el, amíg nincs lehetőség mondjuk a kényszerkezelésre sem, mondja meg, addig én saját jogkörben mit tehetek. Visszahozzák beszívva, bedrogozva, még elvonókúrára sem vitethetem, mert ahhoz is a beleegyezése kell. Önsorsrontónak ítélték, ezért a pszichológus zártabb intézeti elhelyezést javasolt, kockás füzet ide vagy oda.

– Sárga füzet – javította ki az újságíró. Gelencsér legyintett.

– Érti, ha folyamatosan szökésben van, akkor bármeddig elhúzódhat a végleges áthelyezés kérdése.

– Pinkler itt az Átmeneti Otthonban várta, hogy döntsenek róla. Hogy az előző helyére kerüljön-e vissza vagy zártabb intézetbe. Mit tudott ő a további sorsáról?

– A gyermeket az áthelyezés napján tájékoztatjuk.

– A gyerekek nekem azt mondták, hogy nem bírják a bezártságot, hogy itt az életük sivár és kilátástalan, hogy sorsuk várható alakulásáról nem tudnak semmit, csak tétlenül várják, hogy elszállítsák őket valahová.

– Fölösleges szakmai vitába bocsátkoznunk.

– Tudod, nekem mindig szarás közben jönnek a legjobb gondolataim, mielőtt bekopogtam ehhez a Gelencsérhez, rám jött a hascsikarás, és a budin – kacagott a barátjánél – megvilágosodtam, hogy profinak kell lenni.

– Nekem viszont vágd le a kisujjamat, ha egyszer profi leszek – mondta erre a barátjának.

– Miért nem képes a szökések problémáját az intézet kezelni? Pinkler esetében nem-

egyszer az is előfordult, hogy a nevelők hallgatólagos beleegyezésével csak enni és tisztálkodni jött be az otthonba.

– Ezt a problémát sem rács, sem a kulcsra zárt ajtó nem oldja meg.

– Jellemző, hogy csak a kisujjadat – mondta az újságíró. Kicsit megsértődött. – De érted, hogy mit mondok, igaz?

– Egyértelmű, hogy az életkörülmények javítása és személyes gondoskodás nélkül a gyerekeket nem lehet benntartani. Pinkler prostitúcióból jutott a kábítószerhez?

A titkárnő kávéhozott. A tálcát a dohányzóasztalra tette. Az újságíró nem kért kávé. Se vizet, se rostos gyümölcslevet. Gelencsér a kezébe adta azt a dossziét, amiben Pinkler papírjai voltak.

– Mielőbb érdemes lenne átolvasnia az anyagát. Megismerni az ügyet.

Az újságíró belelapozott a dossziéba. A dossziéból kiesett egy vastagabb boríték. Egyszerre hajoltak le érte.

– Azt hiszi, engem nem rendített meg? – kérdezte Gelencsér, és így, földközben, már felmérhető volt, hogy a lány hamarabb éri el a borítékot.

– Nem fogod elhinni – magyarázta a barátnőjének az újságíró –, ez a pasas fotózik, és nem is akárhogyan! Te, és olyan illata volt, most ne röhögj ki, nem parfüm meg ilyenek, nem is tudom, mindegy. Az a helyzet, hogy baromira pasiként viselkedett, berágott, amikor érezte, hogy tudom, mit akarok. Az a fajta, aki nem bírja elviselni, ha egy nő autonóm, érted, mit mondok, nem bírja, ha egy nőnek vág az esze, nem bírja, ha egy nő tudja, mit akar, egy nőies nő, és mégse nőies, egyszerre állt a farka, és nyomta lefele két kézzel...

– Te? – vágott egyet a barátnője.

– Hülye, nem én! Ó! Ó nyomta lefele. Ja. Én meg őt.

– Egyáltalán nem csodálkozom, hogy ez lett a vége – húzta vissza Gelencsér a kezét. Az újságíró forgatta, nézegette a borítékot.

– Pinkler prostitúcióból jutott a kábítószerhez? – kérdezte újra.

– A médiában egyre inkább elterjedt az a téves nézet, és szerintem ez egy igen káros csúsztatás, hogy az intézetis lányokból lesz a legtöbb prostituált. Ez egyszerűen nem igaz. Az én tapasztalatom az, hogy már úgy kerülnek be az intézetbe. Ezek a lányok már kint prostituálódnak.

– Pinkler kétévesen került intézetbe először – igazította közelebb a diktafont az újságíró.

– Tudja, mit? Szívesen rendelkezésére állok egy későbbi időpontban. – Gelencsér ismét felemelte a telefont, tárcsázott.

– Lányinéz? Küldök magához egy hölgyet, mutassa meg neki a kartonokat.

– Jutka, hülyének nézel? – kapcsolta ki a diktafont az újságíró. A barátnője sóhajtott.

– Úgy csináltam, mintha nem tudnék semmit, se a vizsgálatokról, semmiről. Szépen, engedelmesen átbattogtam a Lányinéhez, turkáltam a kartonokban, és kész.

Az újságíró kinyitotta a borítékot, amin egy vidéki gyámhivatal pecsétje volt. Gelencsér a borítékban talált kazettát betette a videomagnóba.

– Az életben van olyan, hogy barát, és olyan, hogy nem barát. Nem mindenki fog szeretni – hallatszott egy kisgyerek hangja. A képen egy lehajtott fejű kisfiú látszott.

– Fogalmam sincs, mi ez. – Gelencsér az órájára nézett, és megállította a lejátszót.

– Meghívhatom ebédelni?

Part

Pinkler átugrotta a szalagkorlátot. A partfal mentén ereszkedett lefelé. Az ösvény szélét újság- és papírzsebkendő-fecnik jelezték.

Fölötte a tömeg az út mellett a kordonvasak között vonult föl a hídra, a hídon át és vissza szakadatlan.

A parton a víz hűvösére, a kavicsok zörgésére, a hullámok csobbanására, mint dunsztosüvegre a celofán, reflektorezüsttel zárult az ég, és zizegessé, távoli morájjá tompította a sziget dübörgését.

Pinkler leérve megindult a füst, a rebbenő szél és a folyó felől áradó rothadás melegebb, selymesebb klímájában.

A három alak ugyanúgy ült a tűz körül, ahogy otthagyták őket. Szemből fényesen, hátukban a sötétség kítátott farkasfőjéje.

A szakállas férfi cigarettadobozt vett elő az aktatáskájából.

– Na, megjött a kisasszony!

Mire Pinkler letelepedett melléjük, ő már meggyújtott egy szálát, és odanyújtotta a lánynak. Pinkler az inge zsebéből egy bontatlan dobozt adott cserébe. A férfi vihogott. A mellette heverő nő is elmosolyodott, megborzolta őssasszonyhaját, oldalra fordult, de lassan és bizonytalanul mozgott már. A szeme miatt is Vidámnőnek szólították, mert mindig kacarászott, de nem tudta megmondani a saját nevét. A mellette ülő piros inges férfi fiatal volt, szőke és áttetsző kék szemű, a bőre kreol. Kizárólag piros ingeket viselt, vasaltak ható piros ingeket.

A bozótban puffadt sirályszellemekként foszforeszkáltak és egymásnak csapódva a feltámadó szélben vijjogtak is ágakra aggatott nejlonszákjaik. A Vidámnő és a társa rossz időben a partfal gyökerei között fölfedezett lyukba húzódott. A lyuk lefelé vezetett a föld alá, elkanyarodott, és egészen elkeskenyedett, mint egy föltáratlan barlang bejárata.

– Nem vót benne patkány? – kérdezte Pinklertől a lyuk felé bicsakló fejjel a Vidámnő.

– Aludtam – vont vállat Pinkler.

A Pirosinges álláig húzta a térdét, mintha fázna. Így nézett maga elé, aztán heves mozdulatokkal gesztikulálni kezdett, először a tűz, aztán a Vidámnő felé. A torkából hangok szakadtak fel, nyögések és kiáltások:

– Jööööö eeea méééééemááááá kurvanyád nyéééé.

A Vidámnő csak vigyorgott. Fejét most a szakállas felé billentette. A Vidámnő le volt lassulva ugyan, de a tekintete zavarba ejtően józan volt.

– Haggyá má nekem békét – mondta végül a tűznek, mintha elfelejtette volna, hogy melyik oldalán ül az, akinek a szavait szánta.

– Mmméééééhoomáááá... – hadonászott Pinkler felé a Pirosinges, megpróbált felállni, de annyira csapkodott erre-arra a kezével, pontosabban annyira csapkodott erre-arra a keze, hogy minduntalan visszahuppant a fenekére.

– Üssed má meg – javasolta kedvesen a szakállasnak a Vidámnő.

– Kiütöm a fogad, okos legyél! Lerúgom a fejed, leszakítom! – motyogta erre a szakállas maga elé meggyőződés nélkül.

– Hát én is így vagyok vele – kacagott fel a Vidámnő, és a szeme huncutul mosolygott Pinklerre. Pinkler egy folyami rákot bökdösött a cipője orrával, és mielőtt tűzbe pöckölte volna a csikket, a szakállastól újabb cigarettát kapott, amit az előző parazsáról gyújtott meg.

A rák páncélja nem fogott tüzet. Mint egy rubindarab, fölfénylett, aztán elfekedett, végül láthatatlanná vált.

A szakállas az aktatáskájából műanyag flakont vett elő, amit először Pinklernek nyújtott.

– Igyál, apa, én nem kérek – hártotta el Pinkler.

– Soha nem iszok – mondta sértődötten a szakállas.

Pinkler vállat vont. A Vidámnő közben már húzott egy jót a palackból.

– Én má öreg vagyok – adta tovább a Pirosingesnek, aki szomorú szemmel csüggött a flakonon, és követte a tekintetével, bármerre mozdult a térben.

– Te meg... – fenyegette mutatóujjával a lányát Pinklerúr – jól hallgassál ide! Tanuljál, mer én beléd verem, az anyád kurva szentségit!

– Te tudod, te hány éves vagy, Pinklerúr? – kérdezte a Vidámnő a szakállastól, de nem várta meg a választ. – Én tudom, hány éves vagyok – mondta elégedetten, még bólogatott is hozzá, aztán hátrahanyatlott a feje, ő pedig elcsodálkozott, mert hirtelen nem értette, miért lett sötétkék alapon fehér pettyes a világ. Megrémisztette az a levegős tágasság is.

Pinklerúr gondosan visszatette az üveget az aktatáskájába.

– Na.

Pinkler a kavicsokat rugdosta.

– Ha beledöglök meg beledöglesz, akkor is! Mert te nem leszel az, ami én voltam, meg ami én vagyok!

– Mi van? – emelte vissza a fejét a Vidámnő. Az arca aludt, a szeme éberén bámult a tűzbe.

– Hány éves vagy? – vetette oda neki a kérdést Pinklerúr.

– Nem tudom én se... – A Vidámnő arca még mindig aludt, a szája nevetett.

– Fiatal vagyok még.

A Pirosingesnek sikerült felállnia. A homlokát és az arcát törölgette, mintha most ébredt volna, a két karja ismét táncba kezdett. Meg volt róla győződve, hogy értelmesen beszél. Hangsúlyozott, kérdezett és felkiáltott. Néha a nagyobb nyomaték kedvéért szünetet tartott a képzelt szavak között:

– Eeeeeem neeeem eeööööööö teeeeteeede! Mííííí kioooo kioooo? De teeeee deeee teööööö veeeteeeeeöööö... . Mmmiiii! Neaaaa! De neeeee neeeee aooooo de aooooooooo vete de kíííííne...

A Vidámnő közbevágott:

– Mi?

Erre a Pirosinges feldühödve a nő felé csapott.

– Teduguljeeel!

Pinklerúr közelebb hajolt ültében a Pirosingeshez, mintha hallgatózna. A férfi térdének magasságában fülelt. A Pirosinges térde meg-megroggyant.

Pinkler a tűzben azt az egy tömbben izzó rönköt figyelte, amelyik még nem hullott parázsatomjaira.

– Ooooo na meeiííí tekeeeee se. Neeeeeee miaaaa faaaaa deeee kííí na kíííí tekerene kuuuuuuuaaaaaa. Mééééé na méééééé ééééé neeeeeem neeeeeem de aaaaa zaaaa – mesélte a Pirosinges.

Pinklerúr felhúzott szemöldökkel, kérdőn nézett a lányára. Pinkler vállat vont.

– Te érted? – kérdezte aztán a Vidámnőtől.

– Én? – mosolygott a Vidámnő. – Igen.

– És mit mond? – érdeklődött Pinklerúr.

– Én se tudom, ez a baj – vonogatta a vállát a Vidámnő.

Pinklerúr szomorúan bólintott.

– Nemtudodte – legyintett a nő felé a Pirosinges. Aztán égre emelte a tekintetét, de nem látott semmit. Széttárta a karját, és érezte, hogy mindhiába. Kezébe temette az arcát, mintha sírna.

– Óóóóó deeee aa naaa a fejúúúúúú ni a fejúúúúúúú... – zongorázott a levegőben hosszú ujjával, állán egy láthatatlan szíjat kapcsolt össze, és hozzá a koponyája köré láthatatlan sisakot rajzolt. – Óóóóóó íííígy íííígy – húzta le bal válla felől, a melle előtt keresztbe a jobb kezét. A vállához puskát emelt.

– Katona – állapította meg Pinkler.

A Pirosinges ujjait végigfuttatta a fején, és rémülten sivítózott, dadogva bégetett a mozdulathoz.

– Koponyát találtál – akarta megérteni Pinklerúr.

– Iiiiiii jéééééé neeeem de íííí de – mondta a Pirosinges. Behunyta a szemét.

– Hullát – pontosított Pinkler.

– Neeeeem jööööö de íííí de neeeee leaaaaa... – jött izgalomba a Pirosinges.

Toporgott, és megpróbálta túlkiabálni a félelmét, miközben egyik ujjáról láthatatlan gyűrűt igyekezett letépní, de nem sikerült.

– Le akartad szedni a gyűrűjét – figyelt egyre feszültebben Pinklerúr.

– Íííígy de aaaaaa úúúúúúúú de neeeeeeee jiiééééééene de! – kiáltott és nyögött a Pirosinges, de a láthatatlan karika az ujjára ragadt.

– Nem jött le – értette meg Pinkler.

A Pirosinges elhallgatott, és a sötétbe meredt. Tágra nyitotta a szemét. Aztán az inge gallérját megragadva igyekezett behúzni a fejét a gallér alá, de a piros ing kicsi volt, és a Pirosinges védtelen maradt, mint egy állat, amelyik kinőtte a páncélját.

– Oooooooo na aaaajj na oooooooo – jajgatott, és tépkedte, húzta a gallért.

A sötétből, mintha a folyóból érkeznének, egy csapat kölyök alakja bontakozott ki.

– Benyomták ezt a lyukat, itt vótam e... betúrtak, mentünk a szállóba, vagy hogy híjják e... visszajöttem, kiszedtem... mély vót... csak a patkány... – bökdösött az állával előre a levegőbe, a kölykök irányába a Vidámnő. A szemrehányás áradt belőle Pinkler felé, de a hangja frivol volt, a szeme pedig úgy ragyogott, mint egy boldog gyerekeknek.

– Ez meg fél. Hú de fél má ez a gyerek – mutatott a Pirosingesre.

Pinklerúr feddően felemelt ujjal fordult megint Pinkler felé.

– Menjél vissza! Anyádat meg ne keressed, mert én se tudom, hol van, nem kell annak gyerek! Csak magadra számíthatsz. Én segíték. Menjél szerintem vissza, mer ez a haveri kör meg az utca rossz hatással van rád.

– Ez tud mindent – örült meg a Vidámnő.

– Mit tud – futotta el a méreg Pinklert. Meglőkte az átizzott rönköt. A parázs patogta terült szét, darabjai vörösből feketébe, feketéből vörösbe lüktettek.

– Hát nem hiszed? – nevetett a nő szomorúan, pajkosan és álmatagon. Az érzelmei egymásba ömlöttek, szétváltak, egyesek a szavaiban bujkáltak, mások a tekintetében és egészen ellentétesek a mozdulataiban.

A kölykök nem jöttek egyenesen a tűzhöz. A kisebbek eltűntek a bokrok irányában, aztán a folyónál bukkantak elő megint.

Pinkler felállt, és hamarosan felszívódott a sötétben. Úgy érezte, hogy a nedves éjszaka felpuffasztja a bőrét.

Jocó csupasz karja – ahogy hátulról hirtelen magához húzta –, mint egy fagyott csont, a tűznél átmelegedett inge alá sűtött. A kavicsokra zuhantak.

– Hullá van a lyukban – hallotta Pinkler a saját hangját. Jocó vinnyogva lihegett a fülébe. Amikor abbahagyta, a víz csobogása felerősödött.

– Kell? – kérdezte.

Távol a tűztől hideg volt az éjszaka. Jocó egy festékszóró sprayt gurított mellé, éppen a kezénél akadt meg.

– Csácsumi Jocókám – csapott Pinklerúr Jocó markába, amikor a fiú letelepedett mellé. Cigarettaival is megkínálta. A Pirosinges fölhúzta a térdét, a feje előrebukott.

– Aaaaaa na aaaaaztmondta hooooo faszfejvagyok. – A hangja bánatos volt. Keze Jocó felé rebent.

– Nem vagy az? – vihogott Pinklerúr.

Jocó a tűzbe hajított valamit, és a szikrák veszedelmesen szálltak a Vidámnó boglya-feje körül, dongtak, aztán elillantak.

A Pirosinges nem nevetett. Jocó a vonuló lábak alatt zakatoló hidat figyelte.

– Nem vagy faszfej? – Pinklerúr fejhangon vihorászott.

– Neeeeé éééééé dógozok, dógozok meeeee nemvagyok köcsög neked – emelte világoskék szemét Jocóra a Pirosinges.

Jocó nem nézett rá. Mozdulatlanul ült, szívta a cigarettáját.

Kívül, a híd oldalán, a vastraverzeken Pinkler mászott a folyó fölél. A lábak rendületlenül dübörögtek a feje fölött.

– Olyat vágok a szemed alá, köcsög... – sipította Pinklerúr, és mielőtt visszaült volna, ököllel homlokra vágta a Pirosingest. Nyöszörögve kapta vissza a kezét, mert megfájdultak a csontjai. Pinklerúr Jocóra nézett, mintha biztatást várna. Jocó rá se hederített. Pinklert figyelte.

– Még egyszer nehogymegemlítsd, mert eltöröm az álladat – ült a helyére Pinklerúr.

– Neeeeé tööööbbbeeeee neeeeeeeem foooooooooooooooooo neeeee... – hadonászott Jocó felé a Pirosinges, mintha Pinklerúr nem is létezne.

– Szétütlek, köcsög buzeráns – horkantotta Jocó, de a szemét nem vette le Pinklerúról. A lány már a híd közepénél járt, és a festékszóróval betűket kezdett fújni a vaslemezre. A híd oldalát csak súrolta a reflektorok fénye.

– Naaaaaaa gyeeeeeeere naaaaaa! – ágaskodott a Pirosinges.

– Haggyátok má na, haggyátok má, ne izéljé má... – nevetgált a Vidámnó. Jocónak úgy tűnt, mintha Pinkler az ő rendetlenül göndörödő hajszálain egyensúlyozna.

A feliratot nem tudta kibetűzni a hídvasak árnyéka miatt. A hajnali fényben azonban már jól látszott, hogy „JOCO A KIRÁLY”.

*

Gondolkodtam a múltkori telefonbeszélgetésünkön, és nagyon furcsa érzéseim vannak. Egészen meg vagyok döbbenve, hogy te azt hiszed, elhallgattam előled vagy a riportban valamit.

Megmondtam neked már akkor is, hogy semmi nem történt. Emlékszel, mennyit hülyéskedtünk? Azt mondtam:

– Rájöttem, hogy profinak kell lenni.

– Vágd le a kisujjamat, ha profi leszek – válaszoltad.

Hát ettől nem kell tartanod. Ne sértődj már meg, nem úgy gondoltam. Vagy úgy is, mert közben megértettelek.

Te hagyod, hogy ezek a dolgok besodorjanak. És ne értsd félre, én ezt nagyon tisztelem, sőt irigylem benned. Ezt az empátiát. De eszembe jut mindig éppen a te eseted, és baromi jó példának tartom arra, hogy érzékelhető legyen, kábé mennyire va-

gyunk képesek az együttérzésre. Emlékszel, amikor üzenetet kaptál, hogy a Marcsika agyvérzést kapott? Hogy mit éreztél akkor, és akkor, amikor kiderült, hogy nem a Marcsika, félreértetted, hanem az anyád. Emlékszel a különbségre?

Lehet, hogy kegyetlenül hangzik. De engem egyszerűen nem érdekelt tovább a dolog. És nem a Pinkler nem érdekelt, hanem ez az egész. Egyszerűen nem akartam semmit kinyomozni, mert szerintem nem történt semmi, amit ki kellett volna nyomozni. És ha azt hiszed, hogy a Gelencsér miatt, hát sajnálom.

Jutka, én féltetek. Komolyan. Szerintem nem tudod, hogy mit csinálsz. Egy év telt el azóta. Miért pont most jött rád?

Jó, tudom, már akkor is rajtad volt. Nem, ez nem érés. Itt nem érett meg semmi. Te buggyantál meg!

Bevallom, hogy hiába magyarázod olyan baromi racionálisan, te mindig is hajlamos voltál arra, hogy racionalizáld a hülyeségeidet.

Figyelj, a Karcsi volt nálam. De, de kérlek, hallgasd meg. Én mindkettőtöket szeretlek, és gondold át a dolgot. Csak sejti, hogy mi van. Kérlek. Nem vagyunk hülyék. Van valakid. A Karcsi azt hiszi, hogy az a kis srác az intézetből. A Pinkler haverja. Nem tudom, csak olyan furcsán viselkedsz. Nem kell megmondanod neki, ha nem akarod, de ne kínozd, vagy...

Most olyan idiótán érzem magam.

Biztos, hogy szerelmes vagy. Te tudod a legjobban, hogy az ember olyankor nem mérlegel, és... Az meg, hogy a Pinkler így bekavar ebbe a dologba, szerintem ez az egész már rólad szól, érted, és leszarsz mindenkit, engem is meg mindenkit, és a fasz tudja, mit csináltok azzal a kiscsávóval!

Jutka, egyszerűen nem értem, hogy tudsz így megbolondulni, és tudod, az a legrosszabb, hogy közben meg mégis értem, amit mondasz, csak olyan félelmetes! Hogy nem lehet megúszni...

Jaj, hülyeségeket beszélek!

Csak ha most meghallgatlak, akkor meg már nem lesz mit mondanom, mert belül leszek, és szép lesz, ahogy elmondod, és ahogy közben azt hiszed, hogy teszel valamit azzal, ha megidézed a Pinklert, vagy azzal, hogy megkísérled a lehetetlent. Ahogy, most majdnem azt mondtam, hogy visszavásárolod, pedig azt akartam mondani, hogy visszaváraszolod a semmiből, amibe behullott. Emlékszel, mit mondtál a vizsgálat után:

– Ennek az egésznek semmi értelme – ezt mondtad a vizsgálatra –, hogy az állam ezt csak a saját megnyugtatására csinálja. Hogyan lehetséges, hogy egy ember felszívódik ezek között az emberek között, ezek között a viszonyok között, mintha soha nem is létezett volna?

És kiabáltál, emlékszel? Főleg, amikor kiderült, hogy nem lesz újabb vizsgálat:

– Nem tettem semmit! Beszéltem vele, ott ült előttem! És semmit. Az égvilágon nem kellett senkinek, az égvilágon nem tud róla senki kibaszottul semmit! Felesleges teher. És úgy is hullott ki, mint valami felesleges dolog. Én se tettem semmit, senki, érted? Senki!

Nagyon kiakadtál, és hiába mondtam neked először, hogy nem is tehetél semmit, aztán meg hogy ez az egész, ami felé viszed, valahogy hamis, valahogy demagógia, per sze én sem értem... És akkor – emlékszel? Mondom:

– Szerintem csináld, Jutka, mert kellene az ilyen szociálisan érzékeny emberek, mint te.

Erre rám basztad az ajtót. Még ha elszerettem volna a pasidat, megérteném, hogy egy évig nem szólsz hozzám, de ezért?

Nézd meg, itt van, csak hogy lásd! Nem titkoltam el előled semmit! Csak nem indult akkor el az a szar vizsgálat nálatok sem, és én sem írtam meg a riportsorozatot, itt van minden anyag, egyszerűen összegyűjtöttem, felvettem mindent, ami lement vagy megjelent a Pinklerről abban a négy napban, amíg a kórházban volt, és még utána is az a kevés. Nézd meg, és megérted, hogy miről beszélek.

Ennyi nagy semmit még nem láttál egyben. Figyelj! Ne sírj!

Jézusom, te teljesen kivagy, Jutka, te szerelmes vagy, mint az állat! Persze hogy aludhatsz nálam. Csak azt ne mondd, hogy a Karcsi...

Kidobott? Megmondtad neki? Mi az, hogy nem enged el? Jaj, Jutka, kérlek, gondold meg, figyelj, mesélj el mindent, jó?

Ha érdekel a véleményem: nem lehet, hogy azt a kissrácot bezsongítottad? Jó, nem úgy értem, mert ismerlek, igen, nagyon vonzó nő vagy, nem beszélve arról, hogy nyilván ki van éhezve a szeretetre az a fiú, és hidd el, nem tudom, melyikőtök a védtelegebb! Gondolj bele, tíz évvel fiatalabb nálad! Azzal nem számolsz, hogy mi lesz, hogyan lesz tovább? És ebbe az egészebe belekevered a Pinkler-ügyet?

El kellene tudni engedned őt. Nincs tanulság. Minden tanulság oltári nagy közhely lesz. Mit akarsz?

Azon gondolkozz el, kérlek, hogy mit akarsz ezzel az egésszel, mert én éppen azért hagytam abba, mert minden olyan evidens volt, valahogy olyan magától értetődő és törvényszerű, hogy számomra tökéletesen érdektelenné vált. Csak egyetlen pontot, egyetlen eseményt, valamit találtam volna, ami nem oda való, ami egy kicsit érthetetlen, de mit kezdjek egy olyan történettel, egy olyan sorssal, ami így... érted? Így hasít egyenesen, és vezet oda, és széttárod a karod. Persze hogy sírsz, megsíratod meg minden, hogy ilyen meg olyan szar a világ, hogy hű de nehéz az élet! És?

Én téged féltelek, Judit!

(A regény harmadik, befejező részét októberi számunkban közöljük.)

Sajó László

EGY ŐRÜLT 1 ✨-JA

Részletek

csak arra sem emlékszem hajnalban
megjelentek mindjárt láttam nagy baj van
láttam a moslékszememmel
láttam az isten sem ember
az is csak egy állat
vizsont a kés nála volt nála
próbálta maga mögé rejteni
a többiek elkezdtek kifele hajtani
na jól van a rend kedvéért